

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział IV Karny- Odwoławczy, w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Bartkowiak

Sędziowie SO Dariusz Śliwiński /spr./

SR del. do SO Marta Michałek – Dutkiewicz

Protokolant st. prot. sąd. M. K.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej del. do Prokuratury Okręgowej w Poznaniu A. L.

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 roku

sprawy **J. A.**

oskarżonej z art. 286 § k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P.

z dnia 1 sierpnia 2014 roku, sygnatura akt III K 303/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż:

- uchyla rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3 w części dotyczącej E. J. (1) i M. B.;

- na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązuje oskarżoną do naprawienia w 1/5 części szkody poprzez zapłatę na rzecz E. J. (1) kwoty 201 złotych i M. B. kwoty 150,75 złotych.

2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy

3. zwalnia oskarżoną od obowiązku zwrotu Skarbowi państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze w tym opłaty za drugą instancję.

SSR Marta Michałek - Dutkiewicz SSO Hanna Bartkowiak SSO Dariusz Śliwiński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., Wydział III Karny w sprawie sygn. akt III K 303/13, 2 Ds. 1440/09 uznał oskarżoną **J. A.** za winną tego, że:

I. W kwietniu 2003 r. w P., w celu uzyskania korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, po uprzednim wprowadzeniu w błąd E. J. (2) co do rzeczywistej treści umowy oraz ogólnych warunków umowy, w tym co do faktycznych warunków przydziału środków finansowych, realnych możliwości uzyskania w nieodległym terminie pożyczek lub kredytów, zatajenie faktu prowadzenia działalności w tzw. systemie argentyńskim także za pomocą wyzyskania błędu co do treści umowy wynikającej z jej obszerności, zawłości i użycia określeń niezrozumiałych dla przeciętnego klienta, pod pozorem udzielenia przez Krajową Agencję (...) sp. z o.o. w R. kredytu w kwocie 20.000 zł,

doprowadziła do zawarcia umowy o numerze (...), a następnie do niekorzystnego rozporządzenia kwotą co najmniej 1005,00 zł, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 kk;

II. w maju 2003 r. w P., w celu uzyskania korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, po uprzednim wprowadzeniu w błąd K. M. co do rzeczywistej treści umowy oraz ogólnych warunków umowy, w tym co do faktycznych warunków przydziału środków finansowych, realnych możliwości uzyskania w nieodległym terminie pożyczek lub kredytów, zatajenie faktu prowadzenia działalności w tzw. systemie argentyńskim także za pomocą wyzyskania błędu co do treści umowy wynikającej z jej obszerności, zawilości i użycia określeń niezrozumiałych dla przeciętnego klienta, pod pozorem udzielenia przez Krajową Agencję (...) sp. z o.o. w R. kredytu w kwocie 20.000 zł, doprowadziła do zawarcia umowy o numerze (...) z dnia , a następnie do niekorzystnego rozporządzenia kwotą co najmniej 800,00 zł, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 kk;

III. w czerwcu 2003 r. w P., w celu uzyskania korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, po uprzednim wprowadzeniu w błąd M. B. co do rzeczywistej treści umowy oraz ogólnych warunków umowy, w tym co do faktycznych warunków przydziału środków finansowych, realnych możliwości uzyskania w nieodległym terminie pożyczek lub kredytów, zatajenie faktu prowadzenia działalności w tzw. systemie argentyńskim także za pomocą wyzyskania błędu co do treści umowy wynikającej z jej obszerności, zawilości i użycia określeń niezrozumiałych dla przeciętnego klienta, pod pozorem udzielenia przez Krajową Agencję (...) sp. z o.o. w R. kredytu w kwocie 50.000 zł, doprowadziła do zawarcia w dniu 13 czerwca 2003 r. umowy o numerze (...), a następnie do niekorzystnego rozporządzenia kwotą co najmniej 753,75 zł, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 kk

IV. w czerwcu 2003 r. w P., w celu uzyskania korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, po uprzednim wprowadzeniu w błąd W. J. co do rzeczywistej treści umowy oraz ogólnych warunków umowy, w tym co do faktycznych warunków przydziału środków finansowych, realnych możliwości uzyskania w nieodległym terminie pożyczek lub kredytów, zatajenie faktu prowadzenia działalności w tzw. systemie argentyńskim także za pomocą wyzyskania błędu co do treści umowy wynikającej z jej obszerności, zawilości i użycia określeń niezrozumiałych dla przeciętnego klienta, pod pozorem udzielenia przez Krajową Agencję (...) sp. z o.o. w R. kredytu w kwocie 15.000 zł, doprowadziła do zawarcia w dniu 23 czerwca 2003 r. umowy o numerze (...), a następnie do niekorzystnego rozporządzenia kwotą co najmniej 919,00 zł, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 kk.

Sąd ponadto przyjął, iż oskarżona działała w krótkich odstępach czasu, w podobny sposób, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez Krajową Agencję (...) sp. z o.o. w R. i za w/w przestępstwa, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk wymierzył jej karę 10 miesięcy pozbawienia wolności , a na podstawie art. 31 § 1, 2 i 3 kk karę 50 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość każdej z nich na kwotę 10 złotych każda.

Na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności Sąd warunkowo zawiesił na okres 3 lat tytułem próby.

Ponadto, na podstawie art. 72 § 2 kk Sąd zobowiązał oskarżoną do naprawienia w terminie 4 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku po 1/5 części szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz E. J. (2) kwoty 201 zł, M. B. – 150,75 zł oraz W. J. kwoty 183,80 zł.

Na podstawie art. 624 kpk, art. 627 kpk , 633 kpk i art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. 83.49.223) Sąd I Instancji zwolnił oskarżoną od obowiązku zapłaty wydatków a wymierzył jej opłatę w wysokości 280 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł oskarżyciel publiczny - Prokurator Prokuratury Rejonowej w Rybniku.

Prokurator zaskarżył powyższy wyrok na niekorzyść oskarżonej w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 46 § 1 kk polegającą na jego niezastosowaniu i orzeczeniu obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych E. J. (2) i M. B. na podstawie art. 72 § 2 kk podczas gdy z akt sprawy

wynika, iż obie pokrzywdzone złożyły wnioski o naprawienie szkody, zatem środek karny winien w tym zakresie zostać orzeczony na podstawie art. 46 § 1 kk. Prokurator podkreślił, iż Sąd rozpoznający sprawę, skazując oskarżoną za przestępstwo przeciwko mieniu zobligowany jest na mocy art. 46 § 1 kk orzec taki obowiązek i ma ten obowiązek pierwszeństwo przed możliwością wynikającą z treści art. 72 § 2 kk.

W konkluzji Prokurator wniósł o zmianę w pkt 3 zaskarżonego wyroku poprzez zobowiązanie oskarżonej J. A., na podstawie art. 46 § 1 kk do naprawienia po 1/5 części szkody wyrządzonej przestępstwem na rzecz E. J. (3) poprzez zapłatę na jej rzecz kwoty 201 zł oraz na rzecz M. B. poprzez zapłatę na jej rzecz kwoty 150,75 zł i uchylenie określonego w wyroku terminu realizacji obowiązku naprawienia szkody.

Sąd Okręgowy zważył co, następuje:

Apelacja Prokuratora okazała się zasadne i zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Okręgowy stwierdza, że analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że w sprawie w sposób prawidłowy ustalono stan faktyczny, dokonano prawidłowo oceny prawnej działania oskarżonej oraz wymierzono sprawiedliwą karę odpowiednią do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynów. Nie ma więc podstaw do ingerowania w zaskarżony wyrok we wskazanym powyżej zakresie..

Sąd Odwoławczy za trafny uznał jednak zarzut apelacji dotyczący zastosowania przez Sąd I instancji błędnej podstawy prawnej przy orzekaniu wobec oskarżonej J. A. obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej E. J. (2) oraz pokrzywdzonej M. B.. Taka ocena Sądu wynika z uznania faktu, iż w toku postępowania - wbrew twierdzeniom Sądu I instancji wyrażonym w uzasadnieniu wyroku (str. 13) - obie pokrzywdzone złożyły wnioski o naprawienie wyrządzonej im szkody (k. 19836 oraz k. 25534-35).

W tym miejscu należy wyjaśnić, iż osoba posiadająca w postępowaniu karnym status osoby pokrzywdzonej dysponuje uprawnieniem umożliwiającym jej kształtowanie treści wydawanego przez sąd rozstrzygnięcia. Zgodnie bowiem z treścią art. 49a kpk pokrzywdzony ma możliwość złożenia wniosku o naprawienie szkody w trybie określonym w art. 46 kk, a jego uwzględnienie w takiej sytuacji, przy spełnieniu ustawowych przesłanek, jest obligatoryjne. Przepis ten przewiduje bowiem, że w razie skazania sąd może orzec obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody, **a na wniosek pokrzywdzonego** lub innej uprawnionej osoby **orzeka** ten obowiązek. Takie rozumienie w/w przepisu wspiera ugruntowana w tym zakresie linia orzecznicza, opierająca się na uznaniu, iż w sytuacji, gdy w toku postępowania, w terminie przewidzianym przez ustawę pokrzywdzony złoży wniosek o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody o niekwestionowanej wysokości, to sąd wydając wyrok skazujący, tj. gdy wina oskarżonego oraz konkretna szkoda została udowodniona **sąd jest zobowiązany do jego uwzględnienia** (zob. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 listopada 2013 r. II AKa 328/13, LEX nr 1392067).

Ponadto należy zaznaczyć, iż bez znaczenia dla aktualności tego obowiązku pozostaje fakt, że w zaskarżonym wyroku Sąd zobowiązał oskarżoną do naprawienia szkody w trybie art. 72 § 2 kk. Środek karny przewidziany w art. 46 § 1 kk jest bowiem korzystniejszy dla pokrzywdzonego i ma pierwszeństwo przed możliwością wynikającą z treści art. 72 § 2 kk. Zgodnie z intencją ustawodawcy daje on możliwość zaspokojenia słusznego roszczenia pokrzywdzonego, w terminie przez niego wybranym. Ustawodawca przewidział bowiem w art. 74 § 1 kk obligatoryjne określenie przez sąd m.in. czasu wykonania obowiązku z art. 72 § 2 kk, a więc określenia go w sposób inny niż jako data uprawomocnienia się wyroku. Zatem wykonalność zobowiązania do naprawienia szkody, orzeczonego na podstawie art. 72 § 2 kk, następuje z zaistnieniem terminu wykazanego w wyroku przez sąd, co stanowi wyjątek od (przewidzianej w art. 9 § 2 kkw) zasady, że orzeczenie staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia. Dopiero z chwilą upływu terminu oznaczonego przez sąd, pokrzywdzony może wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności i egzekwować zasądzone świadczenie (zob. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 marca 2014 r. II AKa 502/13, LEX nr 1441370).

W związku z powyższym należało się zgodzić z zarzutem apelacji Prokuratora, że doszło do naruszenia prawa materialnego, tj. art. 46 § 1 kk., polegającego na nieuwzględnieniu wniosku pokrzywdzonych o zasądzenie kwot wyłudzonych przez oskarżoną.

Sąd Okręgowy wobec uwzględnienia zarzutu apelacji, na podstawie art. 437 § 1 kpk, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż uchylił rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3 w części dotyczącej E. J. (2) i M. B. oraz na podstawie art. 46 § 1 kk zobowiązał oskarżoną do naprawienia 1/5 części szkody poprzez zapłatę na rzecz E. J. (3) kwoty 201 złotych i M. B. kwoty 150,75 złotych. W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Ponadto Sąd Okręgowy zwolnił oskarżoną od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze w tym opłaty za drugą instancję, albowiem zważywszy na sytuację majątkową oskarżonej byłoby to dla niej zbyt uciążliwe oraz fakt, że ingerencja w zaskarżony wyrok konieczna była nie z winy oskarżonej.

SSO Hanna Bartkowiak SSO Dariusz Śliwiński SR del.do SO Marta Michałek - Dutkiewicz